RAPORT Z KONFERENCJI OTWIERAJĄCEJ PROJEKT „MIŃSK MAZOWIECKI - MIASTO INTELIGENTNYCH DZIELNIC”

Autor: Magdalena Różycka

Mińsk Mazowiecki, 2019

SPIS TREŚCI

WSTĘP 2

CELE PROGRAMU 2

OPIS PRZEBIEGU KONFERENCJI 6

WYSTĄPIENIA PRELEGENTÓW I PRELEGENTEK 8

- Mińsk Mazowiecki - historia miasta 9
- Projekt Human Smart City - idea, założenia, działania, efekty 10
- Czym jest inteligentna dzielnica (Smart District)? 11
- Smart City dla seniorów 13
- Partycypacja społeczna jako kluczowy element rozwoju miasta 13
- Hackaton jako narzędzie partycypacji społecznej 15

WSTĘP

Niniejszy raport jest podsumowaniem konferencji inaugurującej projekt Mińsk Mazowiecki - miasto inteligentnych dzielnic" realizowany w ramach konkursu grantowego Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju pn. „HUMAN SMART CITIES. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców". Projekt jest realizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020. Konferencja inaugurująca odbyła się 30 maja 2019 roku w Sali Koncertowej Miejskiej Szkoły Artystycznej w Mińsku Mazowieckim.

Raport rozpoczyna się krótkim opisem projektu "Mińsk Mazowiecki - miasto inteligentnych dzielnic" wraz z określeniem jego celu. Następnie opisany został przebieg konferencji inaugurującej. W kolejnym rozdziale zawarto krótkie opisy wystąpień wraz z biogramami prelegentów. Całość uzupełniona jest zdjęciami z konferencji.

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

CELE PROGRAMU

Projekt „Tworzenie dobrych dzielnic podmiejskich (smart districts) o dobrym środowisku zamieszkania w oparciu o metody analizy potrzeb obecnych i przyszłych użytkowników oraz audyt usług społecznych i przestrzeni publicznych w Mińsku Mazowieckim" otrzymał dofinansowanie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju w ramach konkursu „HUMAN SMART CITIES. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców". Mińsk Mazowiecki znalazł się wśród 25 miast, które w latach 2019-2021 będa wdrażały dofinansowane projekty. Celem głównym konkursu jest:

"(...) kreowanie, przy użyciu inteligentnych rozwiązań, miasta jako przestrzeni przyjaznej do życia, za którą współodpowiedzialność ponoszą także mieszkańcy, którzy jednocześnie biorą aktywny udział w zarządzaniu i współdecydowaniu o niej"[1].

Ważnym celem z punktu widzenia organizatora konkursu jest także promocja i upowszechnianie wypracowanych rozwiązań i dobrych praktyk, szczególnie wśród innych miast o podobnych uwarunkowaniach[2].

Projekt realizowany przez Mińsk Mazowiecki jest działaniem kompleksowym, które ma służyć wypracowaniu standardu przeobrażeń przestrzeni miejskich średnich i małych miast. Standard ten ma pozwolić na stworzenie ośrodków, które będą gwarantowały wysoką jakość życia mieszkańców zarówno jeśli chodzi o zaspokajanie potrzeb natury praktycznej, jak i rozwój kulturalny oraz integrację i animację społeczną. Pozwoli to na budowanie tożsamości lokalnych, a co za tym idzie wzmacnianie kapitału społecznego i tworzenie społeczności zaangażowanej w rozwój miasta. Projekt zakłada przy tym realizację modelowej przestrzeni rekreacyjnej w dzielnicy zwanej Serbinowem oraz opracowanie strategii inteligentnych dzielnic, poprzedzone przeprowadzeniem analizy potrzeb społecznych.

Główne cele realizowanego projektu, to według informacji zawartych na stronie Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki[3]:

- ➔ rozwój konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, szczególnie w sektorze usług dla mieszkańców;

---

[1] *Regulamin konkursu dotacji HUMAN SMART CITIES. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców*, par. III, s. 3, dostęp z dnia 29.07.2019, <https://www.popt.gov.pl/strony/o-programie/wydarzenia/konkurs-dla-samorzadow-human-smart-cities-inteligentne-miasta-wspoltworzone-przez-mieszkancow/>

[2] Tamże.

[3] Strona Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, dostęp z dnia 29.07.2019, <https://www.minsk-maz.pl/634,luty-2019?tresc=15846>

- ➔ wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój przestrzenny miasta;
- ➔ wzrost udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych w samorządzie;
- ➔ pozytywne postrzeganie miasta i okolic jako przestrzeni do życia;
- ➔ wzrost liczby miejsc pracy na obszarze realizacji projektu w wyniku rozwoju sektora usług i poprawy jakości przestrzeni;
- ➔ wdrożenie wypracowanych w ramach projektu rozwiązań w strategie jednostek samorządowych, w tym szczególnie miast objętych zasięgiem programu „Human Smart Cities”;
- ➔ zacieśnienie współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców.

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

OPIS PRZEBIEGU KONFERENCJI

Konferencja inaugurująca była pierwszym z szeregu działań, które zostaną zrealizowane w ramach projektu „Mińsk Mazowiecki - miasto inteligentnych dzielnic". Rozpoczęła się ona od powitania i przedstawienia wszystkich gości przez Katarzynę Łaziuk, Kierownik Wydziału Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Następnie wystąpił Marcin Jakubowski, Burmistrz Miasta Mińsk Mazowiecki. Przedstawił on ideę projektu i jego najważniejsze cele. Zwrócił przy tym uwagę na zmianę, jaka zaszła w myśleniu o projektowaniu miasta i zwrot w kierunku włączania mieszkańców we współdecydowanie o drogach rozwoju. Jest to jeden z powodów udziału w konkursie „HUMAN SMART CITIES. Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców" organizowanym przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju. Dzięki pozyskanym środkom możliwe będzie przeprowadzenie pierwszej w historii miasta diagnozy potrzeb mieszkańców. Burmistrz Jakubowski podkreślił, że celem projektu jest wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców oraz budowanie miasta

przyjaznego dla wszystkich. Burmistrz zaznaczył także, że istotna w tym projekcie i w realizacji jego celów jest współpraca z Urzędem Gminy Mińsk Mazowiecki. Projekt zakończy się w roku obchodów 600-lecia Mińska Mazowieckiego i będzie swego rodzaju podsumowaniem proces budowania miasta odpowiadającego na potrzeby mieszkańców w różnych aspektach życia społecznego.

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Kolejną częścią konferencji były wystąpienia prelegentów, które dotyczyły przede wszystkim następujących obszarów:

- ➔ projektowanie w duchu smart city;
- ➔ projektowanie uniwersalne (dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami);
- ➔ partycypacja społeczna.

Krótki opis poszczególnych wystąpień wraz z biogramami prelegentów i prelegentek został zawarty w następnym rozdziale.

Po wystąpieniach prelegentów Eliza Bujalska, prezeska Fundacji EBU zaprezentowała pomysły “Szczęśliwe Miasto” Międzyszkolnej Inicjatywy Samorządowej.

Na zakończenie konferencji Burmistrz Marcin Jakubowski przedstawił zespół koordynujący projekt, w skład którego weszli przedstawiciele różnych wydziałów Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

WYSTĄPIENIA PRELEGENTÓW I PRELEGENTEK

Mińsk Mazowiecki - historia miasta

Leszek Celej, Muzeum Ziemi Mińskiej

Dyrektor Leszek Celej przedstawił wstęp historyczny, którego tematem przewodnim był rozwój Mińska Mazowieckiego na przestrzeni wieków. Prelegent opowiedział historię miasta począwszy od XV wieku. Zwracał przy tym szczególną uwagę na kamienie milowe w rozwoju Mińska Mazowieckiego, m.in. budowa i rozwój kolei. Dyrektor Celej zaprezentował rozwój miasta w kontekście znaczenia militarnego, handlowego oraz przemysłowego. Jednocześnie opowiedział historię Mińska Mazowieckiego przez pryzmat postaci, które działały w mieście i przyczyniły się do jego rozwoju. Były to osoby, które z jednej strony miały wizję, a z drugiej nie bały się podejmować wyzwań.

Leszek Celej, Muzeum Ziemi Mińskiej - dyrektor Muzeum Ziemi Mińskiej

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Projekt Human Smart City - idea, założenia, działania, efekty

Michał Kocikowski, Kolektyw Badawczy

W swojej prezentacji Michał Kocikowski omówił podstawowe założenia związane z ideą Smart City. Na wstępie przedstawił proces rozwoju od Smart City 1.0, w którym twórcy technologii zachęcali do korzystani z nich władze miast, aby mogły one zwiększyć efektywność zarządzania, przez Smart City 2.0, w którym główną rolę przejęły władze miejskie wykorzystujące technologie do poprawy jakości życia mieszkańców, aż do Smart City 3.0, w którym kluczową rolę odgrywają mieszkańcy oraz projekty o charakterze społecznym. Następnie prelegent przedstawił główne założenia i cele zarówno konkursu Human Smart City, jak i projektu "Miasto inteligentnych dzielnic", który realizowany będzie w Mińsku Mazowieckim. Wyzwania stojące przed miastem to przede wszystkim rozwój i napływ mieszkańców, więc główne cele projektu to budowanie więzi z miastem i integracja mieszkańców. Środkami do realizacji tych celów będą przyjazne inteligentne dzielnice (przestrzeń dospołeczna) oraz projektowanie partycypacyjne. W kolejnej części Kocikowski omówił główne działania, które będą realizowane w ramach projektu oraz ich efekty. Przeprowadzone zostaną diagnozy potrzeb: mieszkańców miasta, mieszkańców gminy oraz potencjalnych mieszkańców miasta. Równolegle będą realizowane szkolenia dla pracowników Urzędu Miasta, Hackaton, ogólnomiejski warsztat charetette oraz warsztaty edukacyjne dla mieszkańców. Realizacja projektu podzielona jest na trzy etapy - pierwszy będzie realizowany w dzielnicy zwanej Serbinowem, a dwa kolejny w pozostałych dzielnicach miasta. Efektem pierwszego etapu będzie projekt i budowa przestrzeni wspólnej w dzielnicy zwanej Serbinowem. Efektem drugiego etapu będą projekty budowlane i wykonawcze przestrzeni wspólnych w czterech dzielnicach, a plan koncepcyjny przestrzeni wspólnych w pozostałych czterech dzielnicach będzie efektem trzeciego etapu. Całość zakończy konferencja podsumowująca.

Michał Kocikowski, Kolektyw Badawczy - antropolog kultury i badacz społeczny. Ekspert z zakresu partycypacji społecznej i projektowania partycypacyjnego. Doświadczenie zdobywał współpracując z dużymi agencjami badawczymi takimi, jak PBS czy MillwordBrown oraz Helsińską Fundacją Praw Człowieka. W 2014 roku wraz z dr Magdaleną Ochał zainicjował Kolektyw Badawczy - interdyscyplinarny zespół specjalizujący się w badaniach kultury i badaniach miejskich. Wraz z Kolektywem Badawczym prowadzi ewaluacje projektów kulturalnych, badania publiczności, badania potrzeb mieszkańców w procesach projektowania przestrzeni publicznej oraz realizuje diagnozy społeczne poprzedzające tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Działa w Stowarzyszeniu Engage Warsaw promującym stosowanie metodyki service design w projektowaniu usług publicznych.

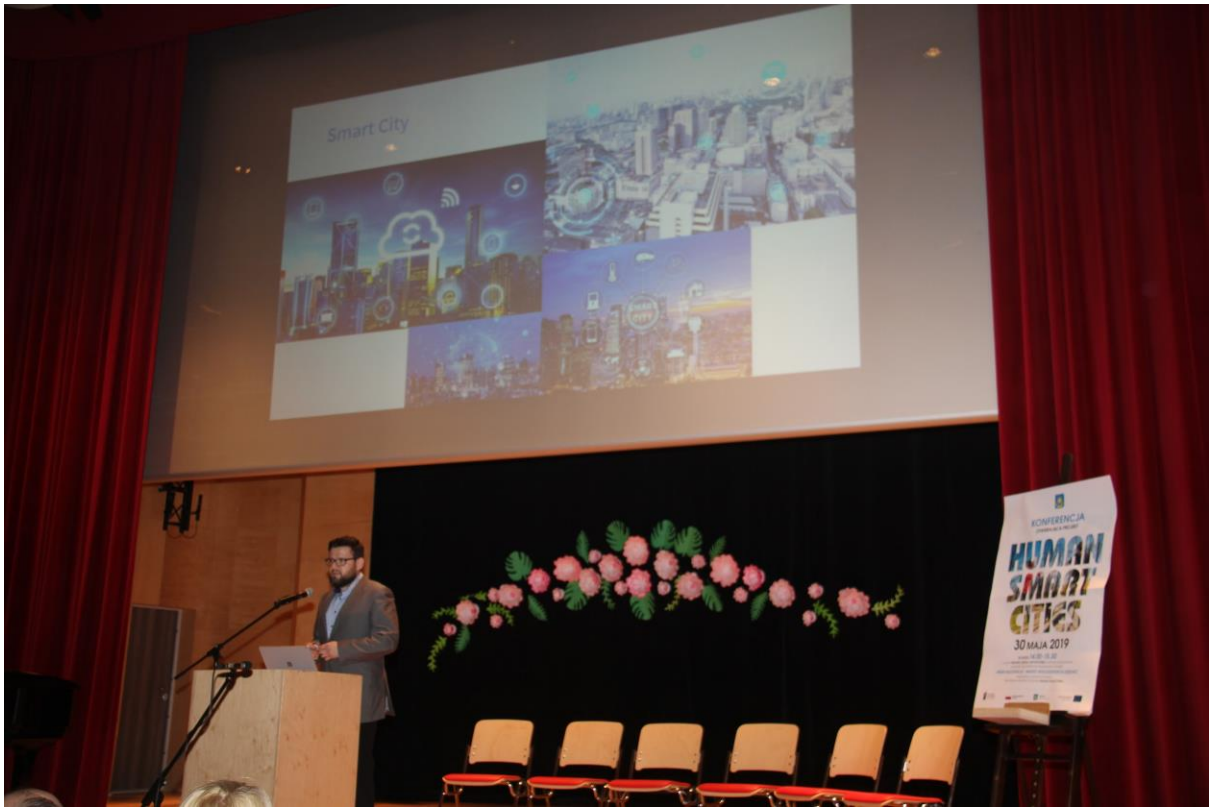

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Czym jest inteligentna dzielnica (Smart District)?

dr inż. Monika Arczyńska, A2P2 achitecture&planning

Dr Monika Arczyńska rozpoczęła swoją prezentację od krótkiego przedstawienia wybranych projektów A2P2 architecture&planning: masterplanu dla obszaru Stoczni Cesarskiej w Gdańsku, Osiedli Warszawy - FSO Żerań i Port Żerański oraz Stare Świdry. Następnie przedstawiła założenia Smart City[4] wraz z najważniejszymi obszarami i wytycznymi:

- ➔ potrzeby użytkownika w centrum uwagi;
- ➔ nowoczesne rozwiązania cyfrowe;
- ➔ infrastruktura;
- ➔ system „uczący się” i uczący użytkowników;
- ➔ transparentność działań i otwarty dostęp do danych;

[4] Założenia Smart City wg UK Department of Business Innovation and Skills.

➔ spójna i konsekwentna wizja rozwoju.

W kolejnej części dr Arczyńska zaprezentowała rozwiązania z polskich miast: system TRISTAR z Trójmiasta oraz Kiedyprzyjedzie.pl z Mińska Mazowieckiego. Przedstawiła także projekt Zielone Polesie z Łodzi opracowany przez Miejską Pracownię Urbanistyczną oraz proces partycypacji w czterech krokach zawarty w publikacji *Zmieniamy ulice. Instrukcja prowadzenie procesu partycypacji*[5].

dr inż. Monika Arczyńska, A2P2 achitecture&planning - architektka z ponad dziesięcioletnim międzynarodowym doświadczeniem w projektowaniu obiektów o funkcji kulturalnej dla Heneghan Peng Architects (Wielkie Muzeum Egipskie, Muzeum Palestyny, Narodowe Centrum Sztuki Współczesnej w Moskwie i inne). Wykładowczyni na Politechnice Gdańskiej, wykłada także m.in. na Uniwersytecie Gdańskim i warszawskiej ASP. Współzałożycielka pracowni A2P2 achitecture&planning. Zespół A2P2 opracował m.in. masterplan dla obszaru Stoczni Cesarskiej w Gdańsku (z Henning Larsen i BBGK); masterplan dla obszaru Starych Świdrów w Warszawie oraz procesy konsultacyjne dla: Osiedli Warszawy (FSO Żerań i Portu Żerańskiego), ulic Starego Polesia w Łodzi, ulicy Starowiejskiej w Gdyni. W ramach A2P2 achitecture&planning opracowała także strategię tymczasowego i docelowego zaadaptowania budynków postoczniowych na muzeum sztuki współczesnej. Współpracuje z miesięcznikiem "Architektura-Murator" i czeskim czasopismem "INTRO", prowadzi miejsko-architektoniczny blog Six Letter City oraz serie wykładów o tematyce architektonicznej.

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

[5] *Zmieniamy ulice. Instrukcja prowadzenie procesu partycypacji*, M. Arczyńska i inni, Gdańsk/Łódź, 2018, s. 98-99.

Smart City dla seniorów

mgr inż. Władysława Kijewska, Fundacja Laboratorium Architektury 60+

Władysława Kijewska przedstawiła prezentację pt. „Projektowanie przestrzeni publicznych w kontekście potrzeb osób starszych". W pierwszej części opowiedziała o głównych trendach występujących globalnie w XXI wieku, czyli przede wszystkim starzeniu się społeczeństwa i urbanizacji. Prelegentka omówiła nowe wyzwania i potrzeby związane z tymi zjawiskami. Przywołała przy tym m.in. politykę Active Ageing i jej główne filary: partycypację, zdrowie oraz bezpieczeństwo, dodając do nich także niezależność. W drugiej części prelegentka przedstawiła projektowanie przestrzeni publicznych jako narzędzie, które może odpowiadać na omówione wyzwania i potrzeby. Omówiła przede wszystkim przewodnik WHO - Miasta przyjazne starzeniu się oraz przywołano koncepcję projektowania uniwersalnego. Przy projektowaniu przestrzeni publicznych, które mają odpowiadać na potrzeby osób starszych trzeba zwrócić przede wszystkim uwagę na następujące kwestie: bezpieczeństwo (fizyczne i psychiczne), dostępność i komunikację, komfort użytkowania i ład przestrzenny, atrakcyjność (m.in. różnorodne aktywności), miejsca rekreacji i wypoczynku, czytelność i informacja. W kolejnej części zaprezentowane zostały dobre przykłady z doświadczeń LAB 60+. Po pierwsze Kijewska przedstawiła wytyczne do projektu Parku z perspektywą 60+ w Swoszowicach, po drugie wytyczne do masterplanu osiedla Warszawskiej Dzielnicy Społecznej. Na zakończenie prelegentka zaprezentowała idee oraz obszary działania Laboratorium Architektury 60+ .

mgr inż. Władysława Kijewska, Fundacja Laboratorium Architektury 60+ - architekta i urbanistka, ukończyła Politechnikę Poznańską oraz INSA Institut National des Sciences Appliquées w Strasbourgu. Współpracuje z Fundacją Laboratorium Architektury 60+ (LAB 60+), dzięki stażowi w ramach programu Jutronauci organizowanym przez Gazetę Wyborczą i Kulczyk Investments. Współuczestniczyła w ramach LAB 60+ w realizacji projektu masterplanu Warszawskiej Dzielnicy Społecznej. Jej główny obszar zainteresowań dotyczy projektowania przestrzeni publicznych, jako najsilniej związanych ze sferą życia społecznego.

Partycypacja społeczna jako kluczowy element rozwoju miasta

Justyna Wasiuk, Centrum Komunikacji Społecznej m.st. Warszawy

Justyna Wasiuk przedstawiła model partycypacji społecznej wdrożony w Warszawie. Na wstępie omówiła najważniejsze korzyści jakie władza może odnieść pytając o opinie mieszkańców. Przede wszystkim poznaje się wtedy perspektywę różnych osób, a mieszkańcy mają możliwość wyrazić swoje potrzeby, które później mogą zostać uwzględnione przy projektowaniu dokumentu lub inwestycji. Następnie omówione zostały praktyczne aspekty partycypacji społecznej. Prelegentka zwróciła przy tym uwagę na fakt, że konsultacje społeczne nie są tożsame z plebiscytem ani

negocjacjami. Omówione zostały także prawne uregulowania konsultacji społecznych oraz struktura koordynatorów ds. konsultacji społecznych w Warszawie. W kolejnych częściach prezentacji Wasiuk przedstawiła na przykładach czego można się dowiedzieć od mieszkańców podczas konsultacji. Wymieniła przy tym kolejne korzyści płynące z tego modelu, jak informowanie o planowanych zmianach, co często prowadzi do łagodzenia potencjalnych konfliktów. Prelegentka podkreśliła także, że o ile konsultacje mogą pomóc w wyjaśnianiu trudnych kwestii, to nie są narzędziem, które powinno się stosować w sytuacji otwartego konfliktu. W takim przypadku należy przy wsparciu mediatora prowadzić proces wsparcia dla rozwiązania konfliktu. Na zakończenie Wasiuk przedstawiła identyfikację wizualną, jaką Centrum Komunikacji Społecznej w Warszawie posługuje się przy konsultacjach społecznych oraz stronę internetową i profil na portalu facebook.

Justyna Wasiuk, Centrum Komunikacji Społecznej m.st. Warszawy - absolwentka socjologii, specjalistka w Centrum Komunikacja Społecznej m.st. Warszawy. Koordynowała kilkadziesiąt procesów konsultacji społecznych, m.in. dotyczących dokumentów strategicznych, kultury lub przestrzeni publicznej. Odpowiedzialna za przygotowanie projektu uchwały w sprawie zasad i trybu konsultacji z mieszkańcami oraz za konsultacje społeczne tego dokumentu. Współredaguje warszawską platformę konsultacji społecznych www.konsultacje.um.warszawa.pl. Wspiera pracowników dzielnic, biur i jednostek Urzędu m.st. Warszawy w prowadzeniu konsultacji społecznych, doradza w zaplanowaniu danego procesu oraz przygotowaniu lub redakcji materiałów informacyjnych kierowanych do mieszkańców.

Fot. archiwum Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Hackaton jako narzędzie partycypacji społecznej

dr Sebastian Grabowski, Fundacja ArchitectsPL

Dr Sebastian Grabowski przedstawił prezentację pt. „Hackaton nowy model budowania partycypacji społecznej". Omówił w niej główne idee i założenia tego modelu. Hackaton zwany także maratonem projektowania to wydarzenie skierowane do programistów (informatyków, twórców interfejsów, ale też menedżerów projektów), które trwa krótko (dzień lub weekend), a jego celem jest rozwiązanie zadanego problemu związanego z projektowaniem. W kolejnej części dr Grabowski zaprezentował BIHAPI Business Intelligence Hackathon API, czyli konkurs, którego celem jest popularyzacja API (interfejs programowania aplikacji) w tworzeniu innowacyjnych aplikacji, usług i systemów. Konkurs organizowany był pod patronatem Ministra Administracji i Cyfryzacji. Prelegent przedstawił także projekt „Dane po warszawsku", w ramach którego uruchomiono platformę udostępniającą dane miejskie, a następnie zorganizowano konkurs na najlepsze aplikacje wykorzystującą te dane.

dr Sebastian Grabowski, Fundacja ArchitectsPL - prezes Fundacji ArchitectsPL, ukończył Wydział Elektroniki i Telekomunikacji Politechniki Koszalińskiej, a także Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego i psychologię ogólną w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Dyrektor IoT i Zaawansowanych Technologii w Orange Fab. Pełnomocnik prezesa Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji ds. Smart City. Wykładowca uniwersytecki: Uniwersytet Jagielloński, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej. Twórca największego polskiego hakathonu dotyczącego otwartych danych z zaangażowaniem miast polskich - BIHAPI, twórca i organizator hakathonu Open API Hakathon wspólnie z m.st. Warszawa tworzącego aplikacje społeczne rozwiązujące problemy miejskie.